

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnštvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 172.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. avgusta 1898.

Letnik XXVI

Vabilo na naročbo.

S 1. avgustom pričena se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravištvo „Slovenca“.

Bismarck mrtev.

Železnega Bismarcka ni več, umrl je v soboto ob 10. uri 45 m. zvečer na svojem gradu v Friedrichsruh. Že tedne in mesece so nemški listi objavljali obširna poročila o njegovi bolezni, o vsakem njegovem koraku, o vsaki besedi, katero je izpregovoril na bolniški postelji stari kancelar nemškega carstva. In še v soboto so njegovi čestilci tolažili, da smrtna kosa ne bode še tako hitro pokosila orjaškega hrasta v saksonskem gozdu. A padel je orjak kakor ovenela bilka, neizprosna smrt se ni zbala neupogljivega in mogočnega Titana, pred katerim so se v boljših njegovih letih tresli mali nemški knezi.

In tega ne morejo sedaj umeti njegovi oboževalci, da je bil Bismarck tudi le človek, ki

bode imel dovolj prostora v ozki jami, kakor zadnji njegov sluga. Ob krsti njegovi kliče božja dekla: »Kaj je človeška veličina?«

Zašla je zvezda, ki je dolga desetletja žarela na nemškem, na evropskem obnebu, in danes politični astrologi zasledujejo njen dolgi tek ter tolmačijo in razlagajo vsak njen utrinek. Res je, knez Bismarck je bil mož, ki je zadnjemu polstoletju utisnil svoj pečat. Kot »Jupiter tonans« je iz palače ob Viljemovi ulici v Berlinu spuščal ognjene bliske na vse strani, grom njegovih oblastnih ukazov je odmeval po vsej Evropi; z močno roko je posegal v kolesa državnih strojev, ustavljal ali poganjal gibanje in snovanje.

Ko je pl. Bismarck javno nastopil, bila je Nemčija labora pisanih kraljestev in kneževin, zemljepisni pojem brez moči in veljave v evropskem svetu. Toda Bismarck je prinesel seboj gotov načrt, pred očmi je imel trdno točko, zjedinjeno Nemčijo. Mnogi so se mu izprva posmehovali, a ko je izvajal in uresničeval ta načrt s »krvjo in železom«, so strmeli in občudovali. Ni se mnogo zmenil za papirnate pogodbe, parlamentarne govore in posvete ob zeleni mizi, sredstev ni izbiral, naravnost je korakal kot železen orjak preko krvavih bojišč in pruskemu kralju položil cesarsko krono na glavo. Narod »mislecev in pesnikov« je neke danji vrtoglavi plemič iz stare marke oborožil od pete do glave ter proslavil svoje in svojega vladarja ime po vsem širnem svetu. Nemci v sosedni državi imajo torej povoda dovolj, da kneza Bismarcka proslavljajo kot največjega sina svojega naroda v sedanjem stoletju ter ga primerjajo največjim državnikom v zgodovini.

Šli so pred njim stari Viljem, Moltke in Roon, ki so z njim gradili mogočno poslopje nemške države, in sedaj se je zrušil tudi srditi Titan, katerega je nemški narod slavil kot svojega heroa.

Toda mi Avstrijci ne smemo pozabiti, da Bismarck ni bil nikdar prijatelj naši državi. Tudi ob odprti jami ne moremo zamolčati, da so ravno Bismarckove nakane in spletke večkrat ponižale našo domovino, katere moč je izrabljala, kakor stolp na šahovi deski. Bismarck je imel vedno dve železi v ognju, a z jednim je oplazil tudi prijatelja, ako je zahtevala korist njegove domovine.

Njegova pota niso bila naša pota, in njegova politična morala je bila: finis sanctificat media. Politika njegova je imela satanski značaj, vzor njegov je bil brezvestni in sebični machiavellizem. Proti Avstriji in Franciji je vojni iz trte zvil, a odgovornost je zvrčal na druge. Govoril je kot diplomat le tedaj resnico, da je laglje prekanil. Neusmiljeno je pogazil v prah vsakega, kdor mu je bil na potu. Trdijo sicer, da ni bil grozovit, a istina je tudi, da ni nikdar obžaloval potokov krvi, ako je gnala kolesa njegovega mlina. Nasprotnika sicer ni mučil s šivankami, a pobil ga je s kijem. Vzvišen je bil nad tem, kar navadni ljudje imenujejo načela. Roke njegove niso bile čiste krvi, vest njegova je bila kosmata. On, ki je nekdanj zaničljivo preziral »natiskan papir«, je bil na stara svoja leta sam časnikar. Štiri leta je vladal brez parlamenta in proračuna, a dal je državi demokratsko ustavo. Z nečloveško krutostjo je preganjal nemške katolike, a je šel tudi v Kanoso.

LISTEK.

Pozdrav

presvetlemu knezu in škofu in p. n. gg. sošolcem zbranim ob 25-letnici mašništva na Dobrovi dne 27. julija 1898.

Evo lepe, čiste veselice

V hramu dobrovske bogorodnice!

Četa vrlih mož se v njej je zbrala,

Vrlih mož, junaških vrsta zala:

Zbrane zreš tu vernikov vodnike

V krogu vodje svojega — vladike.

Petindvajset let že vodi četa

Verne svoje, za njih srečo vneta,

In med njimi božje širi carstvo,

Božje carstvo, božje poglavarstvo...

Petindvajset let je dnes minilo,

Kar prejeli sveto so mazilo,

Kar postali božji so vojniki —

Svečeniki, vernikov vodniki.

Lepa doba — četrtina veka,

Pa težavna tudi za človeka:

Mnogo treba bilo se potiti.

Mnogo treba bilo se boriti.

V borbi tej so iz njihove vrste

Zginile moči nekoje čvrste:

Smrtna kosa jih je pokosila,

V vrste nebeščanov uvrstila.

Šli so ti — pa za njihovo zgubo

Bog je vrsti skazal vslogo ljubo:

Iz njih vrst vzel si je vladiko,

Vseh vrstnikov dičnih lepo diko, —

Pa za vodjo vsem ga je postavil,

Ž njim junaško vrsto vso proslavil...

V hramu dobrovske bogorodnice

Jasno kaže danes vsakdo lice.

Dan slavnosten vrsta dnes obhaja,

Ki naslaja vse in vse pomlaja:

Lepo tu obletnico slavijo

In v Gospodu vsi se veselijo,

Da so spet po veka četrtini

Skupaj zbrani, v mislih vsi jedini.

Majki božji vse se zahvaljuje

In se za bodočnost navdušuje...

Le veseli se, ti vrla četa,

Za vse dobro, za vse blago vneta!

S součencem — — vodjo zdaj na čeli

Še nadalje trudi se v deželi,

Da k rojakom pride, božje carstvo,

Vsak v njej božje pripozna glavarstvo

Po priprošnji Matere Marije.

To v imenu svoje dekanije

vošči

dr. Elbert,

pooblaščenec svetne in redovne duhovščine, prošt novomeški.

Volitve.

(Češki napisal Vaclav Kosmak.)

Volitve so pred vrati. Novine so polne dopisov in prepisov — katerega voliti in katerega ne voliti? V krčmah in kavarnah se hudujejo, pregovarjajo in pogovarjajo, da človeka ušesa bolé, in mnogi, ki so bili preje prijatelji, se celo spró v volilnem boju.

Povem vam o tem dogodek. — Pozor!

V Rakař so se pripeljali gospodje v dveh krasnih kočijah. Napotili so se v veliko krčmo, kjer so jih pričakovali gospod predsednik, zdravnik, lekarnar in žid Štern. Pozdravili so se nemški, segli si v roke in šli v obednico.

Gospod predsednik je pomignil stražniku:

»Pojdite hitro po gospode, da pridejo, ker je gospod pl. Bucher že tukaj; le točno, žurite se!«

Stražnik je položil roko na kapo in dejal:

»Prosim, le ne skrbite za to, že letim.«

In hitel je proč, da se mu je sablja kar opletala okoli nog.

Za nekaj časa so se jeli gospodje zbirati. Prvi so bili židje. Vsak je držal glavo naprej, kakor da bi ne mogel dočakati trenutka, ko zazre plemenito obličje gospoda pl. Bucher-ja. Za njimi je prišlo nekoliko c. kr. uradnikov, gospod nadučitelj, ta večni kandidat za nadzornika, in ko nečno kakih dvajset meščanov.

A nekaj priporočamo njegovim klečeplazom, da mu namreč dajo pridevek »Srečni«. Sreča je bila, da je dvakrat rešil svoje življenje. Srečo je imel pri Sadovi in Sedanu, in ta sreča ga je postavila na knežji prestol ter mu milijone poklonila v dar. Srečen je bil dne 20. marca 1890, ko je nemški cesar z lastnoročnim pismom milostno odpustil v zasluženi pokoj »svojega ljubega kneza«, kajti v istem trenutku je zvezda njegova zažarela v najslajnejšem svitu. Bismarck je ostal Bismarck tudi kot samotarec v saksonskem gozdu.

Avstrijski prusaki bodo hodili sedaj v nemško Meko cvetice saditi na njegovo gomilo ter jih zalivat s krvavimi solzami. A mi rečemo »in perpetuum rei memoriam«: V saksonskem gozdu šume stare bukve ob krsti moža, ki je sovražil resnico, ljubil zvijačo, a srečo imel, da se je povspel od pluga do krone.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. avgusta.

O položaju. Zadnje dni minulega tedna objavljali so dunajski in mažarski listi najrazličnejše vesti o notranjem položaju v Avstriji, katerim pa seveda ni pripisovati nikake važnosti. Vesti o nekaj tajnih vladnih načrtih za bližnjo bodočnost in o nekem nesporazumljenju v Thunovem kabinetu označujejo »Narodni Listy« kot popolno izmišljene. Mažari se posebno obširno pečajo z onimi vprašanji, ki se tičejo obnove nagodbe in »Magyar Hirlap« objavlja v tem oziru zopet nekaj novih mislij. List se peča najprej z obljubo ministerskega predsednika grofa Thuna, da bo namreč skrbel za to, da se nagodbeno vprašanje v septembru reši ustavnim putem. Z zaključenjem državnega zbora je postalo to nemogoče. V očigled temu se je baje grof Thun zadovoljil tudi z drugim načinom. Ogerska bi potom samostojnih in jednostranskih naredeb svojega parlamenta na pravni podlagi samostojnega carinskega ozemlja uveljavila materijalne določbe nagodbenih predlog, v kolikor se tičejo ohranjenja gospodarske skupnosti, Avstrija bi pa uveljavila vse te določbe potom § 14. in bi jih potrdil še le novi državni zbor. To bi bil torej nekak nagodbeni provizorij, a ne na podlagi statusa quo, marveč na podlagi novih nagodbenih načrtov. — Da bi imel grof Thun take načrte za bližnjo prihodnost, ne verujejo niti glavne korifeje imenovanega mažarskega lista.

Post. Wolf v Gradcu. V petek popoldne je razveselil graške ultragermane s svojim pohodom prvoboritelj nemškega naroda, drugi voditelj Schönererjancev, nemški bog K. H. Wolf. V svoji skromnosti (!) se je hotel veliki German incognito peljati skozi mesto na deželo, kjer bi se vsaj malo oddahnil od prevelikih naporov. Toda, »kakor ogenj se je raznesla vest po mestu, da biva v njegovem zidovju slavljani Wolf«. Vsi pristni Ger-

mani so bili takoj na nogah. Pred hišo, kjer je bival veliki mož, se je zbrala velika množica oboževalcev, ki so mu peli nekaj navdušenih in seveda tudi »Wacht am Rhein«. Wolf je seveda komaj čakal takih ovacij ter se po svoje zahvaljeval zavednemu prebivalstvu »dieser deutschesten Stadt Oesterreichs«. Heilanja ni hotelo biti konec. Najbolj smešna pa je opomba »Grazer Tagblatt«, ki poroča o tem »veleznamenitem« dogodku, da je Wolf uredništvu naznanil svoj prihod, ob jednem pa izrazil željo, naj list o tem ničesar ne poroča. Čemu neki je germanski prvak naznanil svoj prihod?

Drzen napad na reško avtonomijo.

Listi objavljajo nastopno senzačno vest: Reški guverner je imenoval, pooblaščen od ministerskega sveta v Budimpešti, vpokojenega ministerjalnega svetnika Valenčiča reškim županom. Novi župan nastopi službo z današnjim dnem in vodi županske posle do nove volitve mestnega zastopstva, ki se vrši v teku dveh let. Ta korak mažarske vlade je gotovo nečuvven napad na reško avtonomijo. Sicer je bilo znano, da si Banffy in sodrugi na vso moč prizadevajo, kako bi dobili Reko popolno v svojo last. To so zopet pokazali povodom zadnjih volitev reškega zastopstva. Vendar se pa nikomur ni niti sanjalo, da si bodo Mažari drznili tako daleč in Reko kar za dve leti oropali vseh avtonomnih pravic. Namen te mažarske nasilnosti je jasen. V teku dveh let si hočejo zagotoviti zastop, ki bo brezpogojno trobil v njihov rog. Proti tej nečuvvenosti naj bi najodločneje nastopili vsi, ki imajo še količkaj čuta za reško neodvisnost in varstvo avtonomije.

Hrvatska regnikolarna deputacija se snide, kot se poroča iz Budimpešte, dne 1. oktobra v Zagrebu. Njena naloga je obnove nagodbe mej Ogersko in Hrvatsko za bodoče desetletje. Ker pa vladajo mej tema dvema deloma skoro jednake razmere, kakor mej Avstrijo in Ogersko, se letos ne sklene nova financijalna nagodba, marveč najbrže le jednoletni provizorij.

Knez Bismarck † V soboto nekaj minut pred najisto uro po noči je umrl na svojem posestvu bivši nemški državni kancler, vojvoda Lauenburški, knez Oton Edvard Leopold Bismarck. Rojen je bil ta nemški prvak 1. aprila 1815 v Schönhausenu na Pommerskem kot sin konjeniškega stotnika Ferdinanda Bismarcka, potomca stare plemenitaške rodovine. S šestim letom se je pričela njegova vzgoja izven domače hiše. Gimnazijske študije je dovršil v Berlinu, juridične pa na vseučilišču v Göttingenu ter bil 20. maja 1835 promoviran doktorjem. Takoj nato je vstopil v državno službo pri berlinskem mestnem sodišču. Toda to mu ni ugajalo, zato je poskusil nekaj časa z vojaštvom, potem pa s poljedelstvom. Z letom 1847 prične se njegovo delovanje na političnem polju, ko je postal poslanec združenega deželnega zbora v Berlinu. Isto leto na ženito-

vanjskem potovanju spoznal ga je v Benetkah kralj Friderik Viljem IV., kateri je pozneje vedno mislil na izredni Bismarckov talent, in res je bil Bismarck 27. avgusta 1851 že imenovan pruskim poslanikom na frankobrodskem zveznem shodu, kjer je ostal osem let. Akoravno že večkrat kandidat za ministerski sedež ga je kralj leta 1859. raje imenoval poslanikom v Petrogradu in pozneje v Parizu. Šele 8. oktobra 1862 se mu je izpolnila vroča želja, da je postal ministerski predsednik in voditelj zunanje politike. Na tem mestu je ostal in deloval po svojih že davno poprej izvršenih načrtih, dokler ni zasedel cesarskega prestola cesar Viljem II. 15. junija 1888. Spočetka je tudi mladi cesar oboževal državnega kanclerja, toda kmalu sta se sprla in 20. marca 1890 je knez Bismarck odložil častne službe. Imenoval ga je vojvodo Lauenburškim in generalom konjenice. Od tega časa do smrti je živel na svojem posestvu v Saksonskem gozdu. Dne 1. aprila letos je doživel starost 83 let in minuli četrtek 51. obletnico svoje poroke.

Kje tót Zola? To vprašanje je sedaj v francoskih in nemških listih tolikrat na dnevnem redu, da nazadnje že oni krogi, ki bi morali biti bolje poučeni o tej zadevi, pričenjajo dvomiti o resničnosti svojih poročil. S početka se je trdilo, da so videli Zolo v nekem hotelu v Hamburgu, drugič se je pa glasilo, da se literat neovirano sprehaja po londonskih ulicah. Minulo noč je bil baje v Amsterdamu in danes objavlja norveški brzojavni urad, da si Zola ogleduje ribarsko razstavo v Bergenu. Toda to še ni dovolj. Videli so baje tega romanopisca in Dreyfusovega oboževalca po raznih severnih mestih in to istodobno. V takem labirintu najrazličnejših poročil je nemogoča najmanjša pozitivnost. Vse to se pa godi le po uplivu in zvitosti pri tem najbolj interesovanih židovskih sleparjev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. avgusta.

(Osebnosti.) Državni poslanec gališki, kanonik dr. Jan. Grobelski, je odložil mandat. Bil je član »Slovanske krščansko-narodne zveze« ter je blag in prijazen mož, toda že več let bolega za neozdravljivo boleznijo, vsled katere se je poslovil od »menežarije«. — Guverner na Reki je imenoval županom upokojenega min. svetnika Valenčiča do novih občinskih volitev, ki se bodo vršile čez dve leti. To imenovanje je mnoge iznenadilo. — V Gorici je umrl sodni svetnik Devetak, bivši voditelj preture.

(Odvetniška zbornica v Celju.) Pisali smo že, da se Nemci z vso silo upirajo samostojni odvetniški zbornici s sedežem v Celju, kakor to zahtevajo slovenski odvetniki na Sp. Štajerskem. Nemci kričijo, da skušajo Slovenci raztrgati štajersko deželo in da sploh nimajo družega povoda za svojo prošnjo na pravosodno ministerstvo. No, svoj čas

V predmestju je stal stari kovač Kučera s pekomo Sojko pred vrati, in gledala sta za potečim se stražnikom, kako bega od vrat do vrat.

»Ta si bode danes pete zbrusil,« pretrga kovač molk. »Ali se jih primeroma mnogo zbere?»

»Pojdiva tudi tja pogledat,« svetoval je pek.

»Niti noge ne premaknem,« je rekel odločno kovač, »sicer bi potem rekli, da hočem Nemca voliti, tovarnarja, oderuha.«

»No, stori, kar hočeš — mene pa silno mika, da bi vsaj slišal, kaj bodo govorili.«

»Le glej, da ti glave ne zmešajo!«

»Meni?! Niti misliti ni na to! Nisem od danes!«

Šel je. — V krčmi je bila posvetovalnica že polna. Gospod pl. Bucher je stal v sredi in vsi so ga gledali z velikim spoštovanjem, kakor kip v razstavi. Iz ust so mu prihajale besede modrosti in prijateljskih načrtov. Razlagal je gospodom iz Rakača, da ve dobro za vse njihove potrebe in in tožbe, da bo v parlamentu, ako ga počasté z mandatom, z vsemi močmi deloval na to, da bšla železnica skozi njih mesto, da jim bo s tem gotovo koristil. Dalje jim je obetal nižjo realko, hvalil njih zvestobo do ustave in jih konečno pozval, da naj trikrat zakličejo Njegovemu Veličanstvu »slava!«

Vsi so bili po teh besedah naudušeni. Da bi se pa ne dejalo, da se dajo Rakačevci slepo voditi,

ojunačil se je žid Štern ter je, poklonivši se globoko gospodu pl. Bucher-ju, vprašal:

»Prosim uljudno, gospod kandidat, izvolite nam povedati, kake nazore imate o verskih vprašanjih.«

Gospod Bucher se je poklonil, uljudno nasmešnil in pričel razkladati, da želi iz d.a srca, kakor vsi razsvetljeni in znameniti možje, da imajo vsa veroizpovedanja popolno slobodo, da se gospodstvu Rima postavi meje, da se srednjeveška tema zaduši in da z razvojem modernega šolstva zaplapola rešilna prosveta.

Med tem klobasanjem je pristopil jeden iz Bucher-jevega spremstva k peku Sojki, ki je stal ob oknu, in ga uljudno vprašal:

»Kako se vam godi, gospod Sojka?»

»Hvala! Tako, tako. Ko bi nam v parlamentu nekoliko pomogli, bi ne škodilo.«

»Volute pogumne može, kateri imajo veljavo, pa bo boljše. — Kaj pa dela vaš gospod sin?»

»Eh«, zamahnil je Sojka jezno z roko, »še službe nima. To imam križ. Na nesrečo se je še oženil, in zdaj naj ga živim tudi z rodbino.«

»Kaj ne more nikjer dobiti službe?»

»Prosim vas, če je kje kako mesto, oglasi se jih takoj petdeset.«

Spremljevalec gospoda Buchera je prijel Sojko zaupno za roko, oddaljil se ž njim nekoliko korakov, da bi ju nikdo ne slišal, in rekel na polu

šepetaje: »Gospod Sojka, vašemu sinu preskrbim jako dobro službo, če mi storite nekaj po volji.«

Sojki so se posvetile oči: »A s čim vam morem postreči?»

»Blagorodni gospod Sojka, vem, da ste spoštovan meščan, da vaša beseda mnogo izda: ako boste prigovarjali meščanom za gospoda Buchera, da ga volijo, vam obetam v njegovem imenu, da vzame vašega gospoda sina v svojo tovarno za uradnika s plačo 800 goldinarjev.«

Sojka se je razvnel, uprl oči začudeno v gospoda in rekel: »Kako pa, če bi se mi ne posrečilo gospodu Bucheru pomagati do zmage?»

»Potem seveda«, mical je gospod z ramama, »vam ne morem nič obljubiti. Nekaj za nekaj, nič za nič. Če se potrudite, rečem vam, gospod Bucher ni skopuh; na en voz žita tudi ne bo gledal. Se li moremo zanesti na vas?» vprašal je in podal Sojki roko.

Pek mu je udaril v dlan, rekoč: »Ali ostane naj med nama.«

In od tega časa je bil pek Sojka drug človek. Začel je govoriti nemški, hodil po krčmah, zabavljal je Slovanom, da so divji in neolikani, in v dokaz, da ni Slovan, nosil ob delavnikih cilindri.

Nekoč je šel Sojka s tem cilindrom vinjen iz krčme domov. Sosed kovač je stal med vrati. Vidi ga iti, podpre si boke in ga ogovori: »Aj, aj,

je vlada dovolila posebno notarsko zbornico s sedežem v Celju, in dežela je še vedno cela. Graška odvetniška zbornica je tudi za slovenski del dežele, pa predrzno prezira slovenski jezik. Pred leti je kandidat g. dr. K. Janežič iz Celja graški zbornici poslal slovenski dopis, a je lepo naletel: zbornica ga je obsodila na 20 gld. disciplinarne kazni. G. dr. Fr. Mayer, odvetnik v Soštanju, je prosil za vpis v odvetniški imenik ter priložil domovinski list v slovenskem jeziku; zbornica mu ga je vrnila, kakor sploh zavrača vse slovenske vloge. In zakaj bi na Štajerskem ne bili dve odvetniški zbornici, ako ima Galicija 4, Primorska 2, Tirolska 5 in Dalmacija 3. Kar je drugje umestno, zakaj ne na Štajerskem?

(Deželni šolski svet kranjski.) je imel zadnje sejo dne 23. julija: Učiteljica M. Scherz je premeščena iz Domžal na deklisko šolo v Ljubljani; imenovani so gg.: J. Šega za tretje učiteljsko mesto v Sp. Logatcu, Evgenija Pehani v Starem Trgu za četrto mesto v Sp. Logatcu, Viktorija Juvančič za tretje mesto v Knežaku, M. Puppis v Blokah za Vrem, E. Markovšek za Podkraj in K. Barle za Rob.

(Ljudski shod v Sodražici.) Državni poslanec Vencajz je sklical včeraj shod v Sodražici. Na lepem Šegovem vrtu se je zbralo veliko število mož iz Sodražice, Ribnice, s Slemen, z Gore, iz Potoka. Bila je zastopana do mala vsa ribniška dolina. Ob tem času so možje večinoma z domi; zato pa moramo imenovati vdeležbo res veliko. Shodu je predsedoval dež. poslanec Pakiž. Poslanec Vencajz je nato v jasnih besedah opisal politične razmere v Avstriji sploh in na Slovenskem posebej; potem pa v temeljitem govoru načrtal program v povzdigo in rešitev kmečkega stanu. Prvič je pri javnem zboru nastopil Vencajz, a takoj se je prikupil vsem, ki so ga slišali. Brez public, brez nepotrebnih besedij — jasen in krepek je bil njegov govor. Možje, ki so živahno pritrjevali svojemu nedavno voljenemu zastopniku, so bili jedne misli v tem, da so zadeli v črno z njegovo volitvijo. Za njim je poročal dr. Krek, ki se mu je pridružil. Tudi za njegovega govora ni bilo dolg čas poslušalcem. Živahna razprava se je pričela nato o posamnih stvareh, ki se tičejo ribniške doline. Poznalo se je takoj, da smo sredi razboritih, uljudnih a odločnih mož. Ribniški g. notar, posestnik Zadnik, trgovec Krže so sprožili več zelo koristnih stvari. Pri shodu se je vsprejela resolucija odobrujoč »Našo stražo« in zahtevajoč slov. vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani.

(Šolski muzej), ki ga je ustanovila »Zaveza slovenskih učiteljskih društev« v proslavo cesarjeve petdesetletnice, je nastanjen v pritličju prve mestne šole v Komenskega ulicah. Slovesno se bo otvoril jutri, dné 2. t. m. ob 9. uri dopoldne. K otvoritvi se razven učiteljstva uljudno vabijo tudi prijatelji slovenskega šolstva in učiteljstva.

kum, kaj pa je z vami? Hodite kakor gospod v svilenem klobuku in se za me niti ne zmenite!

»Jaz s Slovanom ne govorim!« se je odrezal Sojka.

»A kdaj ste postali Nemec?« smejal se je Kučera.

»Nemec nisem, pošten Moravec sem, a nikak Slovan.«

»Kaj Moravec ni Slovan?«

»Tega vi ne razumete. Moravec je Moravec, a Slovani so uporniki.«

»Aha! Tako godete? To ste se naučili od teh židov in ustavovercev?«

»In kje bi se bil naučil, kdo ima sedaj peneze? Židi in ustavoverci, in pri tem, kateri ima peneze, sem jaz. Ti mi morejo pomagati, a ta slovanska beračija nikdar!«

»Sojka«, je rekel stari kovač s povdarkom, »kar sem takrat rekel, da vas pri tem sestanku premotijo — se je zgodilo. Kdor zataji svoj narod, ni več pošten človek.«

»Ali mi hočete pridgati!? Imejte svojo pamet za se. Če je Rieger in Palacky in cela slovanska banda vaš mali bog, naj pa bo. Jaz imam družega boga.«

»Žide in fabrikante.«

»Da boste vedeli, da se zato ne menim, vam povem zdaj po pravici, da ste jo zadeli. Žid mi je stokrat ljubši kakor kak hejslovan. — Gute Nacht!«

(Konec sledi.)

(Slovenci v Alaski.) Z Radovice se nam piše: V »Slovenca« ste opisali Alasko in rekli, da od Slovencev najbrže ni nikogar med tamošnjimi zlatolovci. Motite se; Belikranjci so raztreseni po vsej severni Ameriki, tudi v Alaski jih dobite in sicer v Jukonu. Bila jim sreča mila!

(Občinske volitve v Cerkljah na Gorenjskem.) Poročajo nam: Pri zadnjih občinskih volitvah v Cerkljah so izvolili 24 odbornikov in 12 namestnikov; poprej je občinski zastop štel le 18 odbornikov in 9 namestnikov, kar je bilo z ozirom na število volilcev (700) protizakonito. Županom je bil izvoljen Fran Kepic, posestnik v Cerkljah; svetovalci pa so: Janez Zamen iz Cerkelj, Janez Martinak iz Grada, Jožef Zevnik iz Dvorij, Peter Jagodic iz Št. Urške Gore, Ignacij Kanduž iz Stiške Vasi, Avguštin Dolinsek iz Štefanje Gore. Občinski zastop ima nove može razen dveh. Ob izidu volitev je zavlada po vsej občini splošna zadovoljin in nepopisno veselje; kisló se držé le nekaterniki.

(»Der Süden.«) Tega glasila za slovensko-hrvatske koristi smo prejeli 3. številko. Vsebina je mnogovrstna in zanimiva posebno za one, ki se hočejo bližje seznaniti z razmerami na našem jugu. List toplo priporočamo; do konca leta znaša naročnina od avgusta le 1 gld. ter se pošilja: Dunaj, I. Plankengasse 4.

(Na Brezju) prihodnjo nedeljo, 7. t. m., ne bo sv. maša ob 1/2 11. uri, kakor po navadi, ampak zaradi nove sv. maše, katero bo daroval g. Jakob Kleindienst, ob 10. uri.

(Srečna Germanija.) V Hamburgu ob ustju Labe so nemške telovadce na skupščini »obhajali« celjski Germani: Ambrožič, Orosel in Karbevec.

(Ladija potopila.) V sredo zvečer ob 11. uri je ladija »Teofilo«, naložena z ogljem, odplula proti Benetkam. Na ladiji je bilo razun poveljnika še pet mož. Proti 3. uri zjutraj so se pojavili močni valovi, ki so z leve strani pluli veliko vode v ladijo, vsled česar se je začela ladija močno nagibati na levo stran. Poveljnik je dal hitro spustiti v morje ladijico, katero so imeli na brodu, in komaj so vsi vstopili vanjo, se je brod preveznil in zginit v morju. Z velikim trudom se je posrečilo mornarjem, da so priveslali do lazareta. Pomorska oblast je odposlala jeden parnik na ogled, je-li bode mogoče rešiti potopljeni brod. Treba bode posebnih priprav za dvignjenje iz vode.

»Edinost«.

(Efektno tombolo) je dovolilo fin. ministerstvo županstvu Sv. Jošt za dobre namene.

(Šolske vesti.) Iz Kostanjevice na Dolenjskem, dné 30. julija: Sklep šolskega leta je bil pri nas pretečeni četrtek, 28. julija. Zjutraj ob 8. uri je bila v ta namen sv. maša se zahvalno pesmijo. Potem so se v šolski sobi razdelila izpričevala; pridni otroci so bili obdarovani s krasnimi rožnimi venci, mašnimi knjižicami itd. Popoldne ob 3. uri pa se je vršila veselica pod milim nebom »na Žagi«. Zbrali so se pred zelenim odrom vsi c. kr. uradniki, vsa gospôda in mnogo kmečkega ljudstva. Lepo je bilo videti, kako so pogumno nastopali mladi pevci, deklamatorji in govornice. Mesto običajne igre smo priredili krasno alegorijo, sestavljeno iz šestero podob: Avstrije, Kranjske, vere, upanja, ljubezni in proslave cesarjeve. Koncem predstave se je g. župan navzočnemu učiteljstvu s kratkim govorom toplo zahvalil. Otrokom so napekle gospé obilo potic, na ražnju pa se jim je smejalo pet jancev. Tudi za žejo je bilo poskrbljeno, ker je g. Globočnik daroval vedro vina. Neizbrisen bo ostal ta dan v otroških sreih, zato pa Bog povrni vsem dobrotnikom, zlasti gosp. Gatschu, ki je daroval 20 gld., g. sodniku Doležalek-u in vsem drugim prijateljem mladine.

(Ušel) je v petek zjutraj iz zapora v Ribnici 22letni cigan Jakob Held, rojen na Koroškem.

(Nesreče.) Dne 28. julija je v Vašah pri Medvodah zadušil se šest mesecev star otrok. Stariši so otroka pustili doma pod nadzorstvom 14letne deklice. — V soboto je devetleten deček iz Vidma na Laškem med postajama Št. Peter Ležeče padel iz železničnega voza ter se nevarno poškodoval. — Utonil je v soboto v Malem grabnu pek A. Šume. Truplo so včeraj našli.

(Djaška vstanova.) Baron Raspov beneficijat v Kamniku, Andrej Walland, umrl leta 1882., je zapustil 5000 gld. za djaško vstanovo. Z obrestmi te glavnice naj se vzdržuje brezplačno v Alojzijevisču v Ljubljani en gojenec, ki se hoče posvetiti

duhovniškemu stanu. Prednost imajo sorodniki, če teh ni, prosilci iz radoljske in kamniške župnije. Knezoškofijski ordinarijat ljubljanski je to ustanovo sprejel in razpisal za prihodnje šolsko leto.

(Zvijača) Neki župnik je dajal homeopatska zdravila za ljudi in živino. Ker pa so ga ljudje le preveč nadlegovali, dajal je zdravila le še za živino. Neki ženi zbolí mož vsled prehlajenja. Žena si misli: Moj mož je dovolj močan in gotovo prenese močnejše kroglice, ter gre k župniku prosit zdravila za — vola. »Za vola? Kaj pa mu je?« vpraša župnik. — »I, vroč je menda pil, ko je drva vozil; pravi, da se ga pljučnica prijemlje.« »Ali zna vaš vol govoriti?« vpraša župnik ter žensko odslovi.

(Brzjavni promet s Kubo.) Poštno- in brzjavno ravnateljstvo v Trstu objavlja: Brzjavke za kraje na Kubi, izvzemši one za San Juan, niso pripuščene.

(100.000 kron in trikrat 25.000 kron) so glavni dobitki velike jubilejne razstavne loterije, ki se izplačajo v gotovini z odbitkom le 20 odstotkov. Opozorjamo svoje č. bralce na to, da se vrši prihodnje žrebanje nepreklicno dne 6. avgusta 1898.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 1. avgusta. Tukajšnjim listom se poroča iz Pešte, da namerava grof Thun prenarediti volilni red; od barona Banffyja pa je zahteval, da se sklene avstro-ogerska nagodba na podlagi § 14 ali pa šestmesečni provizorij. Banffy je baje to zahtevo odklonil.

Friedrichsruhe, 31. julija. Knez Bismarek je umrl sinoči ob 10. uri in 45 minut.

Berolin, 1. avgusta. Smrt kneza Bismarcka so naznanile posebne izdaje skoro vseh tukajšnjih in drugih listov. Cesar Viljem je prejel prvo poročilo v soboto ob 1. uri popoldne, o smrti je pa bil obveščen v nedeljo zjutraj. Raz javnih poslopij vihrajo črne zastave, Bismarcka pokopljejo na nekem griču nasproti grada v Friedrichsruhe.

Berolin, 1. avgusta. V četrtek je bil Bismarek še pri mizi, pil šampanjec in kadil. V soboto zjutraj se je še razgovarjal o politiki in nekoliko jedel. Popoldne so mu jelo pešati moči; boreč se s smrtjo je glasno kričal, da je navzoče spreletaval strah. Grofica Rantzau mu je s čela brisala pot, zadnje besede njegove so bile: Hvala, otrok!

Berolin, 1. avgusta. Knez Bismarek je zapustil več milijonov. Jeden milijon so vredni razni redovi in darila. Knežji naslov dobi starejši sin Herbert. Cesar Viljem se udeleži pogreba.

Dunaj, 1. avgusta. Župan dr. Lueger je izrazil sožalje Bismarkovi družini.

Budimpešta, 1. avgusta. Mažarski listi se v daljših člankih spominjajo umrlega Bismarcka.

Friedrichsruhe, 1. avg. Bismarkovo truplo ostane v gradu, dokler ne bo gotov mavzolej.

Pariz, 1. avgusta. Vsi listi pišejo o smrti Bismarcka in priznavajo njegovo veličino kot državnika.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Španskim četam na otoku Portoriko se godi poslednje dni zelo slabo. Amerikani so si že osvojili največje mesto na tem otoku, ki šteje 42.500 prebivalcev ter je mnogo večje in bogateje, kakor glavno mesto San Juan, ki šteje le 26.500 prebivalcev. Mesto je oddaljeno od glavnega mesta 110 kilometrov in 35 kilometrov od Guanice, kjer so se ameriške čete izkreale na suho. V teku jednega tedna dospo Amerikani brez posebnih ovir pred glavno mesto, posebno še, ako se obistini vest, da španski prostovoljci ne bodo skupno z ameriško redno armado napadli prodirajočega nasprotnika. V tem slučaju španskemu guvernerju generalu Machias ne bo preostajalo ničesar družega, nego izročiti mesto sovražniku brez prelivanja krvi.

Madrid, 1. avgusta. Vlada je prejela brzjavko iz San Juana, katere pa noče ob

javiti. — Kubanski vstaši so pri Placetas napadli španske vojake ter štiri ubili in več ranili.

Madrid, 1. avgusta. Sagasta dementuje vest, češ, da se odtegne javnemu življenju takoj, ko bo podpisana mirovna pogodba.

Madrid, 1. avgusta. Uradno se poroča iz Manile: Glavno mesto oblega nasprotnik že tri mesece. Živeža in streljiva primanjkuje, moči pešajo. Dosedaj smo se sicer ustavljali in odklonili poziv, naj se udamo, a dalje ne more več tako ostati. General Merritt je dospel z novimi močmi. Amerikani napadejo mesto v najkrajšem času.

Madrid, 1. avgusta. Ameriška ladija je bombardovala San Severino in Matanzas.

Washington, 1. avgusta. Francoski poslanik Cambon je prejel odgovor na noto španske vlade. Poleg znanih pogojev se zahteva od Špancev, da takoj ostavijo otoka Kuba in Portoriko. Upravo na teh dveh otokih in na Filipinih prevzame Amerika do končne rešitve.

Washington, 1. avgusta. Admiral Dewey poroča, da je jel vstaški vodja Aquinaldo zelo drzovito nastopati napram Amerikanom in da treba več novih čet, da se ukrote vstaške čete.

Washington, 1. avgusta. General Shafter poroča, da je bilo v njegovi armadi 28. t. m. 4279 bolnih za mrzlico.

Umrli so:

29. julija. Jožef Čop, čuvajev sin, 5 mesecev, Vodmat 78, črevesni katar.

30. julija. Maks Štarbek, potnikov sin, 2 mes., Vodmat 15, Convulsiones.

V bolnišnici:

26. julija. Jožef Bezljaj, mestni ubožec, 70 let, pljučnica.
27. julija. Marija Kainz, tovarn. uradnika žena, 61 let, jetika. — Jožef Perme, delavec, 24 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dné 30. julija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9	Špeh povenjen, kgr.	70
Rež, "	7	Surovo maslo, "	84
Ječmen, "	6 50	Jajce, jedno	2
Oves, "	8 50	Mleko, liter	10
Ajda, "	10	Goveje meso, kgr.	64
Proso, "	7	Telečje "	58
Koruza, "	6 50	Svinjsko "	66
Krompir, "	2 40	Koštrunovo "	86
Leča, bktl.	13	Piščanec "	45
Grah, "	12	Golob "	10
Fizol, "	12	Seno, 100 kgr.	178
Maslo, kgr.	96	Slama, 100 "	170
Mast, "	72	Drva trda, 4 kub.m.	6 60
Špeh svež, "	66	" mehka, 4 "	5

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah
30. 9. zvečer	733.2	16.3	sl. szah.	skoro oblč.	7.7
31. 7. zjutraj	735.7	15.1	sl. svzh.	jasno	
2. popol.	737.1	20.5	sr. jvzh.	poloblačno	0.0
31. 8. zvečer	738.2	16.3	brezv.	del. obláč.	
1. 7. zjutraj	738.9	14.6	sl. jvzh.	jasno	0.0
2. popol.	738.3	21.8	sr. jug	"	
Srednja temperatura sobote 17.0°, za 2.8° pod normalom.					
Srednja temperatura nedelje 17.3°, za 2.4° pod normalom.					

VABILO

XIII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Ribnici.

v četrtek dné 11. avgusta 1898. leta.

Vspored:

- I. Sv. maša ob polu 10. uri v dekanjski cerkvi.
 - II. Zborovanje ob polu 11. uri v hotelu g. Antona Arko.
 1. Prvomestnikov nagovor.
 2. Tajnikovo poročilo.
 3. Blagajnikovo poročilo.
 4. Nadzorništva poročilo.
 5. Volitev jedne tretjine družbinega vodstva.
- Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, 2. dr. Ivan Dečko, 3. Gregor Einspieler, 4. Ant. Žlogar.
6. Volitev nadzorništva (5 članov).
 7. Volitev razsodništva (5 članov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dné 26. julija 1898.

Prvomestnik:

Tomo Zupan.

Podpredsednik:

Luka Svetec.

Pristavek.

1. Predvečer, dné 10. avgusta t. l., naj se ob 8. uri p. n. skupščinarji in p. n. Ljubljančanje prijateljsko snidejo na vrtu gostilne gospoda Ferlinca (pri »Zvezdi«) — Pevske točke bo izvajalo družbi sv. Cirila in Metoda posebno naklonjeno slav. »Slov. trgovsko pevsko društvo«.
2. Dné 11. avgusta odhod iz Ljubljane z navadnim vlakom ob 6. uri 15 minut zjutraj.
3. Po zborovanji skupni obed v hotelu gosp. Antona Arko ob polu 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zgledati do 10. avgusta z naslovom: Hotel Anton Arko, Ribnica, Dolenjsko. Kuvert brez vina stane 1 gld. 50 kr.
4. Odhod iz Ribnice proti Ljubljani z navadnim vlakom ob 5. uri 59 minut zvečer. 518 3—2

Gospodičina,

z mnogoletno skušnjo, zmožna jezika slovenskega in nemškega, želi prevzeti ali na račun ali proti dogovorjeni plači kako prodajalnico z mešanim blagom, kako zalogo moke ali tudi gostilno.

Ponudbe pod šifro „B. B.“, poste restante Jesenice, Gorenjsko. 515 3—3

V najem se daje takoj

prodajalna

v Trubarjevi ulici pri šentjakobskem mostu.

Več se poizvé v hiši sami, II. nadstr., desno. (520 3-2)

Lingarjeve F. M. Schmitt Lingarjeve
ulice št. 4 ulice št. 4

trgovina z norimberškim blagom
igračami in devocijonalijami

priporoča p. n. duhovščini svojo bogato zalogo

podobice za kolekturo

kakor tudi za druge jednake priloznosti po najnižjih cenah. 516 3—3

Dobro sortirana zaloga
norimberškega blaga in igrač.

Svarilo.

Tem potom naznanjam, da sem že pred več meseci odvzel zastopstvo gospodu Josipu Bärnkopf in toraj on ni opravičen, sprejemati naročila in denar v mojem imenu.

Teofil Kotykiewicz,

c. in kr. dvorni tovarnar harmonijev,
Dunaj, V., Straussengasse 18. 521 3—2

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 4 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani. Marije Terezije cesta šte. 4,
pritliče na levo. 362 25—8

Prodá se ali zamenja z vilo ali manjšim posestvom
na Gorenjskem

gostilna s prenočišči

v Lescah na Gorenjskem poleg glavne ceste proti Bledu.
Ista je izvrstno obiskovana, ima novo urejene lepe opravljene sobe
za tujce, oziroma letovičarje, lepo prostorno za-se stoječo dvorano
krasen, velik, senčnat vrt, dobro vpeljan fajakarski obrt, gospo-
darska poslopja in travnike.

Naslov poizvé se pri upravnistvu »Slovenca«. 517 4

Le 50 kr. za 3 žrebanja.

Žrebanje v soboto!

315 1

Glavni dobitek

889 8

1krat 100.000 kron in 3krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Žrebanje: 6. avgusta 1898.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

Dunajska borza.

Dné 1. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 90 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 70 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 65 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 20 "
Ogerska zlata renta 4%	120 " 80 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 " 90 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	905 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	361 " 85 "
London vista	120 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 53 1/2 "
Italijanski bankovci	44 " 20 "
C. kr. cekini	5 " 63 "

Dné 30. julija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	— " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 45 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 40 "
Dunavske vravnave srečke 5%	129 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " 60 "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 50 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 50 "
Priporitetne obveznice državne železnice	223 " — "
" " južne železnice 3%	180 " 50 "
" " južne železnice 5%	127 " — "
" " dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 " 80 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	81 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	58 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3405 " — "
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	448 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 " 40 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	112 " — "
Montanska družba avstr. plan.	165 " 05 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	172 " — "
Papirnih rubljev 100	126 " 75 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.